

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.1.2.26>

ZASADY ADMINISTRACYJNO-PRAWNEGO ZABEZPIECZENIA NIEZAWISŁOŚCI PROKURATORÓW

Olga Maslova

*aspirant Katedry Prawa Publicznego Narodowego Uniwersytetu Technicznego „Politechnika Dnieprowska”
(Dniepr, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0002-7915-914X

e-mail: mOlha090807@gmail.com

Adnotacja. Celem artykułu naukowego jest wyjaśnienie systemu zasad administracyjno-prawnego zapewnienia niezawisłości prokuratorów na Ukrainie. Realizacja funkcji prokuratora Ukrainy wiąże się bezpośrednio z określeniem treści jego kompetencji jako całości, a w szczególności ustanowienia systemu gwarancji niezawisłości jego działalności. Na podstawie badań naukowych i teoretycznych podejść do zrozumienia kategorii „funkcje prokuratury” wyciągnięto następujące wnioski: po pierwsze, funkcje prokuratury są pewnym rodzajem jej działalności; po drugie, realizacja takiej działalności przyczynia się do realizacji odpowiednich zadań i ma na celu osiągnięcie społecznie użytecznych celów, a zatem odzwierciedla specyfikę jej działalności; po trzecie, funkcje prokuratury są określone przez szczególne historyczne i społeczne warunki rozwoju; po czwarte, skuteczność realizacji funkcji prokuratury wymaga zastosowania określonych form i metod działania; po piąte, realizacja funkcji prokuratury jest ograniczona zakresem uprawnień ustanowionych przez obowiązujące prawo. Ustalono, że realizacja funkcji państwa w zakresie obrony praw człowieka w obcych krajach odbywa się w formie takich modeli działań prokuratury, jak: 1) realizacja ochrony prawnej interesów państwa, społeczeństwa i jednostki odbywa się wyłącznie w ramach postępowania karnego (Wielka Brytania, Włochy); 2) prokuratura prowadzi ochronę interesów osób niezabezpieczonych społecznie (Republika Federalna Niemiec, Rzeczpospolita Polska, Stany Zjednoczone Ameryki, Republika Francuska); 3) prokuratura sprawuje funkcje ochrony zarówno państwa, jak i osób niezabezpieczonych społecznie (Brazylia, Ukraina, Mołdawia); 4) prokuratura sprawuje ogólny nadzór (Republika Białorusi, Wietnam, Chińska Republika Ludowa).

Słowa kluczowe: skuteczność prawa, prokuratura, administracja publiczna, funkcje administracji publicznej, cele administracji publicznej.

PRINCIPLES OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT OF PROSECUTORS' INDEPENDENCE

Olga Maslova

*Postgraduate Student at the Department of Public Law
Dnipro University of Technology (Dnipro, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0002-7915-914X

e-mail: molga090807@gmail.com

Abstract. The purpose of the scientific article is to clarify the system of principles of administrative and legal support for the independence of prosecutors in Ukraine. The implementation of the functions of the Prosecutor of Ukraine is directly related to the definition of the content of his competence in general, and in particular, the establishment of a system of guarantees of independence of his activities. Based on the study of scientific and theoretical approaches to understanding the category of “functions of the prosecutor’s office” the following conclusions are made: first, the functions of the prosecutor’s office – is a certain type of its activities; secondly, the implementation of such activities contributes to the implementation of relevant tasks and is aimed at achieving socially useful goals, and therefore reflects the specifics of its activities; thirdly, the functions of the prosecutor’s office are determined by specific historical and social conditions of development; fourth, the effectiveness of the prosecutor’s office requires the use of specific forms and methods of activity; fifth, the implementation of the functions of the prosecutor’s office is limited by the scope of powers established by current legislation. It is determined that the implementation of the human rights function of the state in foreign countries is carried out in the form of such models of the prosecutor’s office as: 1) the implementation of legal protection of the state, society and individuals takes place exclusively within criminal proceedings (UK, Italy); 2) the prosecutor’s office protects the interests of socially vulnerable groups (the Federal Republic of Germany, the Republic of Poland, the United States of America, the French Republic); 3) the prosecutor’s office performs the functions of protection of both the state and socially vulnerable groups (Brazil, Ukraine, Moldova); 4) the prosecutor’s office carries out general supervision (Republic of Belarus, Vietnam, People’s Republic of China).

Key words: efficiency of legislation, prosecutor’s office, public administration, functions of public administration, goals of public administration.

ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ПРОКУРОРІВ

Ольга Маслоа

аспірант кафедри публічного права

Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (Дніпро, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-7915-914X

e-mail: molga090807@gmail.com

Анотація. Метою наукової статті визначено з'ясування системи принципів адміністративно-правового забезпечення незалежності прокурорів в Україні. Реалізація функцій прокурора України безпосередньо пов'язується із визначенням змісту його компетенції загалом і встановленням системи гарантій незалежності його діяльності зокрема. На підставі дослідження науково-теоретичних підходів до розуміння категорії «функції прокуратури» зроблено такі висновки: по-перше, функції прокуратури – це певний вид її діяльності; по-друге, реалізація такої діяльності сприяє виконанню відповідних завдань та спрямована на досягнення соціально корисних цілей і тому відображає специфіку такої діяльності; по-третє, функції прокуратури визначаються конкретними історичними та суспільними умовами розвитку; по-четверте, ефективність реалізації функцій прокуратури вимагає застосування специфічних форм та методів діяльності; по-п'яте, реалізація функцій прокуратури обмежується обсягом встановлених чинним законодавством повноважень. Визначено, що реалізація правозахисної функції держави у зарубіжних країнах здійснюється у формі таких моделей діяльності прокуратури, як: 1) реалізація правового захисту інтересів держави, суспільства та окремої людини відбувається виключно в межах кримінально-правового провадження (Велика Британія, Італія); 2) прокуратура здійснює захист інтересів соціально незахищених верств населення (Федеративна Республіка Німеччина, Республіка Польща, Сполучені Штати Америки, Французька Республіка); 3) прокуратура здійснює функції захисту як держави, так і соціально незахищених верств населення (Бразилія, Україна, Молдова); 4) прокуратура здійснює загальний нагляд (Республіка Білорусь, В'єтнам, Китайська народна республіка).

Ключові слова: ефективність законодавства, прокуратура, публічне адміністрування, функції публічного адміністрування, цілі публічного адміністрування.

Вступ. Принципи забезпечення незалежності прокурорів в Україні мають стати підґрунтям для ефективного функціонування системи гарантій такої незалежності.

На цей час у статті 7 Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів, затвердженому всеукраїнською конференцією прокурорів 27 квітня 2017 року зі змінами, затвердженими всеукраїнською конференцією прокурорів 21 грудня 2018 року, також передбачено, що одним із основних принципів професійної діяльності прокурорів є їх незалежність та самостійність. Під час виконання службових обов'язків прокурор має бути незалежним від будь-якого впливу, тиску чи втручання в його професійну діяльність, у тому числі органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, зобов'язаний активно, у визначений законодавством спосіб протистояти спробам посягання на його незалежність (Кодекс професійної етики та поведінки прокурора, 2017).

Основна частина. Реформування системи публічного адміністрування в Україні має триваючий характер. Варто виокремити науково-теоретичні розробки, присвячені визначенню сутності механізму публічного адміністрування, його процедурних аспектів, таких вчених, як В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, А.І. Берлач, Ю.П. Битяк, В.М. Бевзенко, В.М. Гарашук, І.П. Голосніченко, В.В. Зуй, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, Н.Р. Нижник, С.Г. Стеценко, Ю.О. Фрицький, В.О. Шамрай, В.К. Шкарупа та ін. Однак реформування органів прокуратури в аспекті змісту принципів адміністративно-правового забезпечення незалежності прокурора в Україні залишилось поза увагою науковців.

Мета статті – охарактеризувати зміст принципів адміністративно-правового забезпечення незалежності прокурора в Україні.

У прийнятті конкретних рішень прокурор повинен бути самостійним, керуватися вимогами закону, морально-етичними принципами професії, відмежовуватися від будь-яких корисливих та приватних інтересів, політичного впливу, тиску з боку громадськості та засобів масової інформації.

Тобто прокурорська спільнота погоджується та підтримує такий законодавчо задекларований принцип їхньої діяльності, як незалежність. Вони прагнуть бути самостійними у прийнятті процесуальних рішень та позбавитись будь-якого впливу на них.

Законом України «Про прокуратуру» встановлено, що органи державної влади, органи місцевого самоврядування, інші державні органи, їх посадові та службові особи, а також фізичні та юридичні особи і їх об'єднання зобов'язані поважати незалежність прокурора та утримуватися від здійснення у будь-якій формі впливу на прокурора з метою перешкоджання виконанню службових обов'язків або прийняття ним незаконного рішення (Про прокуратуру, 2014).

Межі обґрунтованої критики діяльності прокурора визначаються з урахуванням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини (Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини, 1950).

З урахуванням зазначеного можна зробити висновок про перший принцип забезпечення незалежності прокурорів в Україні. Таким принципом є принцип законності.

Для характеристики принципу законності забезпечення незалежності прокурорів в Україні, на нашу думку, найбільш доречною є позиція О.А. Марушія, який зазначає, що законність – це правовий режим точного виконання чинних законів усіма суб'єктами права у сфері правотворчості та правореалізації, в інших сферах життєдіяльності людей; режим, за якого забезпечуються права і виконуються обов'язки людиною, державою та громадянським суспільством. Своєю чергою О.А. Марушій робить висновок, що основними засадами законності є верховенство закону в системі нормативних актів; єдність законності; незаперечність закону в соціальній практиці; реальний характер законності; забезпечення прав людини; невідворотність відповідальності за правопорушення; взаємозв'язок законності й доцільності, законності й культурності, законності й справедливості тощо (Марушій, 2016).

Тобто незалежність прокурорів в Україні закріплена на рівні профільного Закону України «Про прокуратуру» та в інших нормативно-правових актах.

Здійснюючи функції прокуратури, прокурор є незалежним від будь-якого незаконного впливу, тиску, втручання і керується у своїй діяльності лише Конституцією та законами України. Це положення означає, що всі рішення в межах реалізації покладених на них повноважень прокурори приймають на основі свого внутрішнього переконання, керуючись об'єктивною оцінкою фактичних даних і вимогами Конституції та законів України. При цьому забороняється незаконний вплив, тиск, втручання у діяльність прокуратури (Маслова, 2016).

Під поняттям «вплив на прокурора» слід розуміти здійснення протиправної, такої, що суперечить закону, дії, яку певний орган чи особа виявляє стосовно прокурора.

«Втручання» у діяльність прокурора – самочинне зайняття справами прокурора, прийняття активної участі у них з боку сторонніх осіб. Поняття «тиск на прокурора» означає насильство над волею, переконанням прокурора, здійснення примусу щодо нього.

Незалежність від вказаних протиправних дій (явищ) означає, що прокурор виконує покладені на нього повноваження, попри дії, погляди іншої особи або певні обставини, створені нею.

Як зазначалось раніше, Закон України «Про прокуратуру» зобов'язує всіх учасників правовідносин поважати незалежність прокурора та утримуватися від здійснення у будь-якій формі впливу на прокурора з метою перешкоджання виконанню службових обов'язків або прийняття ним незаконного рішення. Таким чином, для забезпечення незалежності прокурорів від зазначених суб'єктів вимагається здійснення таких дій:

а) повага до незалежності прокурорів, яка являє собою почуття шани, прихильне ставлення до прокурорів, що ґрунтується на визнанні їхніх заслуг, високих позитивних якостей прокурорської діяльності і професійних якостей прокурорів;

б) пасивна поведінка, яка полягає в утриманні від здійснення у будь-якій формі впливу на прокурора з метою перешкоджання виконанню службових обов'язків або прийняття ним незаконного рішення.

Вказівка на спеціальну мету такого впливу, що робить його протиправним, а саме перешкоджання виконанню прокурором службових обов'язків або прийняття ним незаконного рішення, конкретизує межі дозволеного впливу на прокурора. Так, зазначені суб'єкти мають право вимагати від прокурора реалізації покладених на нього повноважень, виконання службових обов'язків, але лише в межах закону. Натомість перешкоджання у виконанні обов'язків, тобто штучне створення перепон, завад, встановлення заборон для реалізації прокурорами покладених на них повноважень, а також здійснення сприяння прийняттю рішення прокурором, яке виходить за межі його компетенції або суперечить вимогам закону чи внутрішньому переконанню прокурора тощо, є протиправним і забороняється (Маслова, 2016).

Вплив на прокурора може полягати у конкретних діях, що спрямовані на перешкоду виконанню ним службових обов'язків або з метою добитися прийняття незаконних рішень. Вплив може проявлятися в умовлянні, шантажуванні потерпілого, погрози відмовити у наданні законних благ, а також у будь-якій іншій формі. Умовляння – це наполегливі прохання про вчинення чи невчинення будь-яких дій, що полягають у невиконанні потерпілим своїх службових обов'язків або прийнятті незаконних рішень. Це прохання може супроводжуватись обіцянками про надання певних майнових чи немайнових благ, переваг, пропозицій хабара. Проте прохання батьків або інших родичів правопорушника щодо прийняття прокурором рішення в інтересах цього правопорушника не утворює складу такого злочину. Шантажування може здійснюватися шляхом погрози розголосити відомості, які потерпілий бажає зберегти в таємниці. Іншими формами впливу може бути позбавлення певних благ, переваг, втручання в особисте життя, застосування насильства тощо (Маслова, 2016).

Якщо вплив на прокурора здійснюється шляхом погрози вбивством, насильством, погрози знищенням чи пошкодженням майна щодо самого прокурора чи його близьких родичів або шляхом застосування насильства, то вчинені протиправні дії підлягають додатковій кримінальній кваліфікації за відповідними статтями Кримінального кодексу України (Кримінальний кодекс України, 2001). Такі злочини будуть вважатися закінченими з моменту застосування впливу у будь-якій формі на прокурора.

Таким чином, можна сформулювати наступний принцип забезпечення незалежності прокурорів в Україні – принцип невідворотності відповідальності. Кожна особа повинна понести відповідальність за дії, які можна розцінити як застосування впливу на прокурора.

Слід зазначити важливу роль засобів масової інформації в побудові громадянського суспільства та правової держави. Проте іноді критика діяльності прокуратури у ЗМІ переростає в незаконну, а свобода виражень переходить у незаконний тиск на прокурора, який може виражатись у різних висловлюваннях на адресу прокурора, критики, наріканнях і так далі. З метою убезпечення незалежності прокурорів від подібного

впливу Законом «Про прокуратуру» введено поняття «межі обґрунтованої критики діяльності прокурора», які мають визначатися з урахуванням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики ЄСПЛ. У цій сфері необхідно керуватися положеннями ст.10 Конвенції, згідно з якими кожний має право вільно висловлювати свої думки, що включає в себе свободу отримувати і поширювати інформацію та ідеї без будь-якого втручання з боку публічної влади. Здійснення цих свобод, що накладає обов'язки і відповідальність, може бути пов'язане із певними формальностями, умовами, обмеженнями і санкціями, які передбачені законом і необхідні в демократичному суспільстві в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або суспільного порядку, з метою попередження заворушень та злочинів, для охорони здоров'я і моральності, захисту репутації або прав інших осіб, попередження розголошення інформації, отриманої конфіденційно, або забезпечення авторитету і неупередженості правосуддя.

Отже, ратуючи за впровадження європейських стандартів у діяльність прокурора, забезпечення незалежності прокурорів повинно передбачати існування гарантій від незаконного політичного, матеріального чи іншого впливу на прокурора. Всі учасники правовідносин зобов'язані поважати незалежність прокурора та утримуватися від здійснення у будь-якій формі впливу на прокурора з метою перешкоджання виконанню службових обов'язків або прийняття ним незаконного рішення. Задля попередження випадків незаконного тиску на прокурора у формі негативних висловлювань або критики на адресу прокурора, висловлених у ЗМІ, законодавцем введено поняття «межі обґрунтованої критики діяльності прокурора».

Отже, можна констатувати ще один принцип діяльності забезпечення незалежності прокурорів в Україні – принцип поваги незалежності прокурора та дотримання меж обґрунтованої критики його діяльності.

У статті 24 Конституції України закріплено, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Тобто в Основному законі зафіксовано принцип рівноправності та рівності усіх перед законом, найуживаніша назва якого «принцип рівності».

Принцип рівності є одним із загальних принципів права та відображає сутність принципів права загалом (Тарахонич, 2013: 45). Також принцип рівності є одним з фундаментальних принципів конституційно-правового статусу особи. На його засадах реалізуються основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина (Полховська, 2013: 115).

Як вважає С.П. Погребняк, з думкою якого ми погоджуємось, у системі загальних принципів права можна виокремити групу основоположних принципів, під якими слід розуміти систему найбільш загальних і найбільш імперативних вимог, закріплених у праві, які є концентрованим виразом найважливіших сутнісних рис та цінностей, що притаманні цій системі права і визначають її характер і напрями подальшого розвитку. Серед інших таких принципів він відзначає й принцип рівності (Погребняк, 2008: 27–38).

Рівність громадян перед законом передбачає те, що кожен є адресатом вимог закону рівною мірою. Виключається створення штучної диспропорції у правах і обов'язках, за якої одні громадяни будуть мати виключно права, а на інших будуть покладатися виключно обов'язки (Чехович, 2017: 42).

З огляду на зазначене принцип рівності можна розглядати як ще один принцип забезпечення незалежності прокурорів в Україні. Однак його слід розглядати у двох аспектах: по-перше, це рівність у забезпеченні незалежності прокурорів будь-якої ланки прокуратури (Генеральної прокуратури України, регіональної прокуратури, місцевої прокуратури, військової прокуратури або Спеціалізованої антикорупційної прокуратури); по-друге, це однакове ставлення прокурора до усіх громадян, права і свободи яких потребують захисту, та до усіх учасників кримінального провадження.

С. Сунегін зазначає, що принцип рівності означає рівну міру у вирішенні питань про права, свободи, обов'язки та відповідальність всіх суб'єктів, які належать до визначеної в законі категорії громадян. Водночас він стверджує, що конституційне закріплення цього принципу зовсім не означає фактичну рівність громадян та рівність їх соціального статусу, які взагалі є недосяжними з огляду на природні та об'єктивні закони людського існування. Зокрема, історично зумовлений розподіл праці передбачає відмінності в соціальних функціях, а отже, і в соціальному статусі осіб, які виконують ці функції. Навіть у первісному суспільстві розподіл праці зумовлював нерівність статусу чоловіків, жінок та дітей у межах родової та общинної організації суспільного життя. Таким чином, формальна рівність є формулою, що виражає справедливість реально діючого правопорядку, оскільки позитивне право повинно враховувати об'єктивні природні та соціальні відмінності між людьми (Сунегін, 2012: 276).

Однак не можемо погодитись із наведеною позицією С. Сунегіна щодо принципу рівності як принципу забезпечення незалежності прокурорів України. На нашу думку, все ж таки незалежність прокурорів не повинна бути декларативною, прописаною тільки у профільному законі. Професійна діяльність кожного прокурора має бути незалежною, попри займану адміністративну посаду. Тобто діяльність кожного прокурора місцевої прокуратури, регіональної прокуратури, Генеральної прокуратури України повинна ґрунтуватись на однакових засадах незалежності, навіть якщо він займає адміністративну посаду керівника чи заступника керівника, начальника відділу чи начальника департаменту (управління).

Проаналізувавши норму профільного закону «Про прокуратуру», ми звернули увагу на такий аспект незалежності прокурорів, як незаконний політичний вплив. При цьому існування в цій нормі прикметника «незаконний» наводить на думки про ймовірність законного політичного впливу, який не буде порушувати принцип незалежності професійної діяльності прокурора. Однак, на нашу думку, такого не може бути, оскільки сама наявність політичного впливу на прокурора вже порушує принцип незалежності. При цьому не має жодного значення, законним був цей політичний вплив чи незаконним. Прокурор має виконувати свої

обов'язки політично неупереджено та нейтрально, а також не використовувати свої повноваження в інтересах будь-яких політичних партій чи окремих політиків. На нашу думку, політична ситуація в державі жодним чином не повинна впливати на професійну діяльність прокурора, оскільки реалізація ним конституційних функцій прокуратури абсолютно несумісна з політикою.

Отже, можна зробити висновок, що така засада здійснення прокурорської діяльності, як політична нейтральність, тісно переплітається із принципом незалежності. Тому, на нашу думку, ще одним принципом забезпечення незалежності прокурорів в Україні має бути принцип політичної нейтральності. Тобто прокурор не може належати до будь-яких політичних партій та брати участь у їхній політичній діяльності, а також передвиборній агітації. Крім того, прокурорам забороняється привселюдно демонструвати свої політичні переконання, а також демонструвати свою прихильність до конкретної політичної сили. Прокурору слід виконувати свої посадові обов'язки тільки в межах закону, при цьому виконувати лише законні вимоги осіб, яким підпорядковуються, не беручи до уваги політичні погляди та переконання останніх. На нашу думку, прокурорам слід уникати використання символіки будь-якої політичної партії навіть у робочому кабінеті. Оскільки це може сприйматись оточуючими як виявлення прихильності до певних політичних переконань. Тобто для досягнення незалежності прокурору слід бути політично нейтральним. Усі дії прокурора повинні сприяти формуванню у громадськості впевненої думки про відсутність жодного політичного впливу на нього. Прокурору заборонено робити жодні свідомі коментарі стосовно політичної діяльності тієї чи іншої політичної сили.

Будь-який прокурор повинен виконувати свої посадові обов'язки на засадах справедливості. При цьому діяти він має у рамках наданих йому законом повноважень. Тобто вимоги закону мають бути пріоритетними у професійній прокурорській діяльності. Прокурору необхідно усвідомлювати соціальну значущість прокурорської діяльності, а також зважати на міру відповідальності перед суспільством під час забезпечення захисту прав людини і громадянина, а також відстоювання державних інтересів. Виконуючи свої конституційні повноваження, прокурору слід прагнути досягнення справедливого балансу між правами та свободами особи і загальними інтересами суспільства.

При цьому в кожному конкретному випадку прокурору слід приймати справедливі рішення, вимагати застосування до правопорушників справедливих заходів впливу, що будуть адекватними скоєним правопорушенням та відповідним наслідкам, ураховуючи як пом'якшуючі, так і обтяжуючі обставини. Водночас на думку прокурора не повинно впливати соціальне становище правопорушника (державний службовець, робітник, бізнесмен, фізична особа – підприємець, посадова особа). Незалежно від статусу та матеріального становища усі правопорушники повинні нести відповідальність за скоєне, і ось тут недопустимо ділити осіб на важливих і неважливих, потрібних і непотрібних людей, не забуваючи про рівність усіх перед законом. Отже, можна визначити ще один принцип забезпечення незалежності прокурорів в Україні – принцип справедливості.

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що забезпечення незалежності прокурорів в Україні має ґрунтуватися на певних принципах, визначених у нашому дослідженні. Тому доцільним буде закріпити у нормах профільного Закону України «Про прокуратуру» принципи адміністративно-правового забезпечення незалежності прокурорів в Україні.

Список використаних джерел:

1. Кодекс професійної етики та поведінки прокурора, затверджено Всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text>.
2. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 2-3. Ст. 12.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини від 1950 року URL.: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. Марушій О.А. Генеза розуміння законності як основоположного принципу діяльності органів державного управління. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2016. № 850. С. 73–77.
5. Маслова О.В. Здійснення впливу на прокурора як загроза його незалежності. *Україна в умовах реформування правової системи : сучасні реалії та міжнародний досвід* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 8-9 квіт. 2016 р.). Тернопіль : Економічна думка, 2016. С. 48–50.
6. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 375.
7. Тарахонич Т.І. Принцип рівності в системі загальних принципів права. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 4. С. 43–46.
8. Полховська І.К. Конституційно-правове регулювання принципу рівності особи в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія *ПРАВО*. 2013. Випуск 22. Частина I. Том 1. С. 112–115.
9. Погребняк С.П. Основоположні принципи права (змістовна характеристика) : монографія. Харків : Право, 2008. 240 с.
10. Чехович Т.В. Сутність та зміст конституційного принципу рівності громадян перед законом. *Журнал східноєвропейського права*. 2017. № 42. С. 37–45
11. Сунегін С.О. Основоположні принципи права: загальна характеристика та деякі аспекти реалізації. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 275–279.

References:

1. Kodeks profesiinoini etyky ta povedinky prokurora [The Code of Professional Ethics and Behavior of the Prosecutor] zatverdzheno Vseukrainskoiu konferentsiieiu prokuroriv 27.04.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text>.

2. Pro prokuraturu [About the Prosecutor's Office]: Zakon Ukrainy vid 14 zhovtnia 2014 roku № 1697-VII. Vidomosti Verkhovnoi Rady. 2015. № 2-3. St. 12.
3. Konventsiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod ta praktyky Yevropeiskoho sudu z prav liudyny [The Convention on the Seizure of Human Rights and Fundamental Freedoms and Practices of the European Court of Human Rights]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. Marushii, O.A. Geneza rozuminnia zakonnosti yak osnovopolozhnoho pryntsyphu diialnosti orhaniv derzhavnoho upravlinnia [The genesis of legitimacy as the fundamental principle of the power of state government bodies]. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnik». Seriia: Yurydychni nauky. 2016. № 850. S. 73–77.
5. Maslova, O.V. Zdiisnennia vplyvu na prokurora yak zahroza yoho nezalezhnosti [Exercising influence on the prosecutor as a threat to his independence]. Ukraina v umovakh reformuvannia pravovoi systemy : suchasni realii ta mizhnarodnyi dosvid : materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Ternopil, 8-9 kvit. 2016 r.). Ternopil : Ekonomichna dumka, 2016. S. 48-50.
6. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Code of Ukraine] vid 5 kvitnia 2001 roku №2341-III. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2001. № 25. St. 375.
7. Tarakhonych T.I. Pryntsyph rivnosti v systemi zahalnykh pryntsyphiv prava [The principle of equality in the system of general principles of law]. Chasopys Kyivskoho universytetu prava. 2013. № 4. S. 43-46
8. Polkhovska I.K. Konstytutsiino-pravove rehuliuвання pryntsyphu rivnosti osoby v Ukraini. [Constitutional and legal regulation of the principle of equality of the person in Ukraine]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriia PRAVO. 2013. Vypusk 22. Chastyna I. Tom 1. S. 112-115.
9. Pohrebniak S. P. Osnovopolozhni pryntsyphy prava (zmistovna kharakterystyka) [Fundamental principles of law (substantive characteristics)] : monohrafiia. Kh.: Pravo, 2008. 240 s.
10. Chekhovych, T.V. Sutnist ta zmist konstytutsiinoho pryntsyphu rivnosti hromadian pered zakonom [The essence and content of the constitutional principle of equality of citizens before the law]. Zhurnal skhidnoievropeiskoho prava. 2017. № 42. S. 37-45
11. Suniehin, S.O. Osnovopolozhni pryntsyphy prava: zahalna kharakterystyka ta deiaki aspekty realizatsii [Fundamental principles of law: general characteristics and some aspects of implementation]. Almanakh prava. 2012. Vyp. 3. S. 275-279.